

Yhteistyö on voimaa sukupuolen- tutkimuksessakin

Leena-Maija Rossi

Tämä on viimeinen puheenjohtajanpalstani, kaksivuotinen kausi Sukupuolentutkimuksen seuran (SUNS) toiminnan vetäjänä päättyy. On aika kiittää kaikesta yhdessä tehdystä. Ympyrä sulkeutuu myös tämän tekstin aiheessa: aloitin palstani kirjoittamalla sukupuolentutkimuksen voimasta ja feministisestä yhdessä tekemisestä. Lopetan samaan teemaan.

Sukupuolentutkimus on oman, yli kolmekymmenvuotisen kokemukseni mukaan olennaisesti yhteistyötä. Se on sitä niin tutkimuksen, opetuksen kuin yhteiskunnallisen vuorovaikutuksenkin osalta. Tutkimuksessa ovat viimeisten viidentoista vuoden ajan vahvistuneet muutkin yhteistyömuodot kuin tutkimushankkeiden hakeminen: yhä enemmän kirjoitetaan yhdessä, ja esimerkiksi väitöskirjojen ohjaaminen tapahtuu usein ohjaajien ja ohjattavan yhteisessä porukassa. Opetusta on perinteisestikin suunniteltu yhdessä. Itse olen onnekkaasti päässyt oman oppiaineen lisäksi miettimään opetettavia asioita yli tiedekunta- ja yliopistorajojen myös Hilma-yliopistoverkostossa, joka on opetuksen puolella SUNSin valtakunnallinen sisartoimija. Feministiseen ajatteluun ja tutkimukseen niveltävä opetus on mitä olennaisinta yhteiskunnallista vaikuttamista, mutta niin on myös mediatyö, jota tehdään toimittajien kanssa yhdessä.

Kahdeksassa kotimaisessa yliopistossa toimivan sukupuolentutkimuksen oppiaineen tai yksikön yh-

teistyö SUNSin puitteissa on ollut kuluneen kahden vuoden aikana moninaista. Aluksi sitä väritti tieteen koronapandemiasta eteenpäin suuntaaminen. Yliopistoissa palailtiin kampuksille, ja SUNSissa hyödynnettiin sitä, että korona oli kaiken pahan ohella tuonut mukanaan jotain hyvääkin: etätoiminnan käytännöt, jotka helpottivat erityisesti kokoustamista. Hallitus otti zoomailun napakasti haltuun – tämä teki aikatauluista kerralla demokraattisempia muille kuin pääkaupunkiseutulaisille, ja matkustamiseen aiemmin kuluneet tunnit saattoi käyttää muihin tarkoituksiin. Kokoukset olivat tietenkin täynnä asiaa, ja ajattelin nostaa tässä yhteydessä esiin muutamia kohokohtia toiminnasta kaudella 2022–2024, keväästä kevääseen. Kiitellen.

Sukupuolentutkimuksen päivät järjestettiin vuonna 2022 Oulun yliopistossa teemalla *Feminist matters: Indigenous and Arctic engagement*. Päivien osanotto oli massiivinen, osin koska ne olivat ensimmäiset päivät koronan jälkeen ja sukupuolentutkimuksen yhteisö koki suurta kaipuuta jälleennäkemiseen, osin koska päivät järjestettiin hybridisti ja lähes kaikkiin työryhmiin oli mahdollista osallistua etänä. Sydämellinen kiitos Joa Hiitolalle ja koko Oulun järjestäjäjoukolle.

Vuoden 2022 alusta seuran lehti *Sukupuolentutkimus–Genusforskning* on ilmestynyt ainoastaan Journal.fi-alustalla. Siirtymä osui Tampereen toi-

mituksen”, Elina Helosvuoren ja Maria Temmeksen päätoimittaja-aikaan, ja toimitussihteerin Ilmari Lepihalmeella oli tietenkin iso työ julkaisukäytäntöjen muutoksen läpiviemisessä. Suuret kiitokset laadukkaasta lehden tekemisestä. Keväällä 2024 päätoimittajuuden aloittivat kolmesta eri yliopistosta käsin Sanna Karhu (HY), Varpu Alasuutari (TUNI/TY) ja Heidi Kosonen (JY). Näin toimituksesta tuli todella valtakunnallinen Ilmarin edustaessa Oulun yliopistoa. Onnea uudelle toimitukselle! Ja samalla kannustus koko sukupuolentutkimuksen yhteisölle: lehti toivoo artikkelikäsitteitä ja muitakin tekstityyppisiä edustavia käsikirjoituksia eri uravaiheissa olevilta tutkijoilta. Mitä tulee lehden kaikkien vanhojen numeroiden saattamiseen sähköiselle alustalle, varapuheenjohtaja Sofia Kari on työskennellyt uuden arkiston käyttöön saamiseksi – kiitos Sofialle paitsi puheenjohtajayhteistyöstä, myös tästä.

Sukupuolentutkimuksen seura on kaudella 2022–2024 antanut lausuntoja erilaisista valtionhallinnon ja tiedepolitiikan esityksistä, esimerkiksi mainittakoon niin sanotun translain uudistaminen ja Suomen Akatemian asiantuntijapaneelien rakennuudistus. Lausunnot syntyivät hallituksen yhteistyönä – kiitos erinomaista keskusteluista niihin liittyen. Lausuminen on myös aivan olennainen yhteiskunnallisen ja akateemisen vaikuttamisen muoto, ja on hienoa, että seura mielletään asiantuntijaorganisaatioksi, jolta saa kysyttäessä perusteltuja näkemyksiä. Seura teki eduskunnan suuntaan myös aloitteen ylimääräisen tutkijaeläkkeen perustamiseksi. Kiitos akateemisesta ja yhteiskunnallisesta yhteisvaikuttamisesta koko hallitukselle sekä sihteerin Venla Korhosen, taloudenhoitajan Jenny Säilävaaran ja varapuheenjohtajan Sofian Karin muodostamalle työvaliokunnalle, jonka yhteistyö sujui samettisesti akselilla Rovaniemi-Oulu-Jyväskylä.

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta voi harjoittaa epävirallisemmin ja kevyemmänkin kaavan kautta kuin lausuntoja antaen. Syksyllä 2023 seura lan-

seerasi uuden, laajalle yleisölle suunnatun tilaisuuksien sarjan: SUNS-afterworkit. Ensimmäisen kerran teemana oli Orpon hallituksen tasa-arvopolitiikka ja rasismi, toisella kerralla moninaisuus ja erot pandemia-aikana. Osaavina alustajina olivat Anna Elomäki (TUNI), Suvi Keskinen (HY), Marjut Jyrkinen (HY) ja Jukka Lehtonen (HY/THL). Kiitokset innostavista ja kriittisistä puheenvuoroista, innokkaasti vastaanotetut afterworkit jatkuvat. Uudenlaisia yhteistyön muotoja kehitettiin myös tutkimuksen esittelemiseksi ja tutkimuspäivien järjestämiseksi. Vuonna 2023 ei järjestetty erillisiä Sukupuolentutkimuksen päiviä, vaan oltiin Hilma-verkoston kanssa mukana THL:n tasa-arvopäivillä. Sinne organisoitiin paneeli aiheesta ”Sukupuolen kielet tutkimuksessa, opetuksessa ja lainsäädännössä”. Kun vaikutti siltä, että minkään yksittäisen yksikön resurssit eivät riittäneet vuoden 2024 päivien järjestämiseen, saimme hallituksessa kuningataridean, joka toteutuu 2.–3. toukokuuta 2024: ensimmäistä kertaa historiassa kaikki kotimaiset akateemista sukupuolen ja seksuaalisuuden tutkimusta edustavat tahot yhdistävät voimansa. Yhdessä Tampereen yliopiston sukupuolentutkimuksen oppiaineen, Suomen Miestutkimuksen seuran, Suomen Queer-tutkimuksen seuran ja Transtutkimusverkoston kanssa SUNS järjestää *Paluu juurille* -konferenssin, jossa kaikkien näiden alojen toimijat pääsevät yhdessä pohtimaan eri tutkimusperspektiivien keskinäisiä yhteisvaikutuksia, juuria ja yhteisiä hedelmiä. Kenties voi myös sanoa: empiiristä haaroitumista ja teoreettista juurikasvua. Tervetuloa Tampereelle!

Rovaniemellä naistenpäivän aattona 7.3.2024

Leena-Maija Rossi

Leena-Maija Rossi on sukupuolentutkimuksen professori ja toimi SUNS:n puheenjohtajana kauden 1.1.22–20.3.24.